

Protokol nahrávky*

Pamětník: Marie Viková (provdaná Tuláčková), nar. 14. 7. 1935 v Olomouci

Datum a místo natáčení: leden, únor a srpen 2020, Ostrava – Poruba

Natočila a zpracovala: Stanislava Hrušková

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukuje informace v té podobě, jak je uvádí narátor, a to včetně jeho hodnocení. Případné vnější faktické korekce nebo zpřesnění jsou odlišeny hranatými závorkami.

Marie Viková – 1. část záznamu	
1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Představení. MV, provdaná Tuláčková, narozená v Olomouci jako čtvrté dítě z pěti. Pravidelně od dětství navštěvovala divadelní představení v Olomouci – Hodolanech. Vzpomíná na dětská představení i na herce, kteří tam v době jejího dětství působili. Připomíná také režiséra Jaromíra Pleskota a jeho inscenace. MV má sestru, která je ze sourozenců nejstarší, dva starší bratry a jednoho mladšího bratra. Otec František a matka Marie. Maminka měla pouze vzdělání z obecné školy, které si v průběhu života doplňovala četbou, byla ženou v domácnosti. Otec byl obchodním cestujícím pro firmu s továrnou na motouzy a stuhy v Kunově. Rodiče se seznámili na vesnické zábavě.
0:13:30	Rodiče dbali na to, aby profese všech dětí byla hlavně poctivá a užitečná. MV studovala gymnázium s tím, že bude učitelkou. Absolvovala Pedagogické gymnázium pro vzdělání učitelů národních škol v Olomouci. Ředitel u žáků podporoval jakoukoliv mimoškolní činnost. MV chodila i zpívat do sboru, který mj. vedl sólista sboru Moravských učitelů [Pěvecké sdružení moravských učitelů]. Byl zde i dramatický kroužek, který spoluorganizovala. MV po gymnáziu rok učila a po roce pokračovala ve studiích na DAMU. [Antonín] Tonda Brtoun byl jejím o rok starším spolužákem z gymnázia, který ji inspiroval k tomu, aby také vyzkoušela přijímačky na DAMU. Seznámili se díky mimoškolním aktivitám na gymnáziu.
0:20:00	Se spolužákem Antonínem Brtounem se seznámila během docházky na gymnázium. Společně statovali v divadle. Účinkovali v Našich furiantech v Olomouci. Před tatínkem účinkování v divadle nějaký čas tajila. Tři sourozenci studovali ekonomii a nejstarší bratr byl u vojáků. S přípravou monologu k přijímacím zkouškám pomáhal MV nejen Antonín Brtoun, ale i Zora Rozsypalová či František Šeč. U přijímacích zkoušek měla v komisi mj. i Františka Vnoučka.
0:30:30	Na DAMU MV studovala s Janem Kačerem, Ninou Divíškovou, Libuší Švormovou, Aglaiou Morávkovou, Janem Třískou, Václavem Martincem, Evženem Němcem... Společně se spolužáky byli ubytováni v Praze na koleji. Kratší čas také bydleli v bývalém tanečním sále, ve kterém jich žilo 12. Vedoucím ročníku byl Vladimír Adámek, dále je učila Eva Šmeralová, Ivo Gübel, Vlasta Fabiánová. Hlasovou výchovu je učila Růžena Fierlingerová a Kadeřábková [pravděpodobně Anna Rottová roz. Kadeřábková], Eva Kröschlová je učila pohyb. Paní Fierlingerová všechny hlasově opravovala i během letného setkání na chodbě. Paní Kröschlová herce pro změnu opravovala v držení těla.

	Narátorka vzpomíná, jak se při kontrole na foniatrii náhodou setkala i s Růžnou Naskovou, o které jim jejich pedagogové často vyprávěli. Tehdy jí herečka popřála do života i mnoho štěstí u divadla.
0:40:30	Během studentských let se spolužáky (např. Františkem Čechem, Evženem Němcem, Janem Kačerem) spíše šetřili, přivydělávali si statováním v divadle, nebo chodili zdarma na představení pražských divadel. Na koleji (Hradební 7) bydleli všichni spolužáci až na jednu výjimku [pravděpodobně Nina Divíšková]. Narátorka bydlela na pokoji i s Věrou Chytilovou. Studovala s nimi i Hana Mašková (švagrová cestovatele Zikmunda), která ale studia nedokončila. Vzpomíná, jak si jej spěchali prohlédnout vždy, když navštívil koleje. Dále tam bydlel i George Skalenakis.
0:53:00	V Praze strávila narátorka celkem 4 roky. Pak se rovnou přestěhovala do Ostravy. Měla kolem sebe výborný tým spolužáků, kteří byli řemeslně zdatní, např. Luboš Hrůza. Spolužáci drželi pohromadě ve škole i v mimoškolním životě. Stýkali se i během dalších let. Představení, která hráli, byly inscenace her <i>Lištičky</i> , <i>Studená sprcha</i> , <i>horká lázeň</i> a <i>Učitel tance</i> – které přenesli i do Ostravy. V tom exceloval František Husák.
1:05:00	KONEC

Marie Viková – 2. část záznamu	
2. NAHRÁVKA	
0:00:00	Spolužáci přivezli do Ostravy jejich absolventskou inscenaci <i>Učitele tance</i> – představení z DISKu. Postavu učitele tance alternovali František Husák a Václav Martinec. Do Ostravy šla většina ročníku na základě nabídky Karla Dittlera, který je v DISKu viděl a oslovil je. Ostrava pro ně znamenala vzdálené daleké a špinavé město. Přišli sem na sezónu 1959/1960. O dva roky později uvedli <i>Tramvaj do stanice touha</i> , což byla senzace i pro herce z většího ostravského Státního divadla. V divadle už herecký a tvůrčí základ byl, ale přišly nové posily (kromě herců mj. i o výtvarníka, dramaturga a režiséry). Tehdy ještě DPB sídlilo na Přívozké ulici v tzv. Katolickém domě. Divadlo bylo velmi komorní, byla tam těsná blízkost herců na jevišti a diváků v hledišti. Velké role byly všechny alternované. Po příchodu bydleli v hotelu Palace, až postupně získávali byty. V angažmá tam byla i Soňa Šimberová, která ještě dříve jezdila i s kočovnými společnostmi. Po příchodu absolventského ročníku se hrála i večerní představení např. <i>Šerif se vrací</i> apod.. Pondělí a úterý se nehrálo večer, to až od středy, jinak se zkoušelo, případně někdy byla i dvě představení. Divadlo se přestěhovalo z Katolického domu do kulturního domu [nynějšího Domu kultury města Ostravy]. Mysleli si, že jim tento prostor zůstane, ale nebylo to tak.
0:10:35	Do kulturního domu chtěli, protože tam bylo velkorysé zázemí i hlediště. V dřívějším prostoru měli jednu šatnu pro všechny herečky. Starý soubor nový ročník přivítal bez problému a nevznikla žádná rivalita. Když Soňa Šimberová slavila 50 let - hrála babičku v inscenaci <i>Babička</i> . MV vzpomíná i na to, jak jí tato herečka dopomohla

	k zařízení bytu. Byl zde i pan Lipský [??], který také dříve jezdil s kočovnými společnostmi. Soubor se sžil s nově příchozími bez problémů. V Katolickém domě byl soubor po příchodu jen dva roky a pak se přestěhovali do kulturního domu. Kulisy tehdy nechávali v boční místnosti, kulisáka dělal muž Marty Roszkopfové – Viktor Kolář.
0:16:00	Soubor vedli tři režiséři – Saša Lichý, Evžen Němec a Jan Kačer. Saša Lichý byl klidný člověk. Norbert Lichý – syn Saši Lichého, začal u divadla jako Cipísek [inscenace Jak měl Rumcajs Cipíska, rež. Saša Lichý, prem. 11. 3. 1977], Bohuslav Čvančara hrál loupežníka, Manku hrála Blanka Meierová-Čvančarová. Inscenace byla uváděna v kulturním domě. Každý z těchto tří režisérů byl úplně jiný a vzájemně se v tvorbě doplňovali. V novém působišti měly herečky místo jedné šatny celkem tři. Další budovu – Blaník [nynější sídlo DPB] využíval soubor na zkoušení nových inscenací. Jedni zkoušeli a druzí hráli představení – byly tzv. dvojáky. V pondělí se hrálo ráno a odpoledne a někdy večer byla zkouška, totéž i v jiné dny. Čtvrtek, pátek a sobotu se hrálo i večer. V Divadle Blaník byla po revoluci uvedena hra Václava Havla [Vyrozumění]. Klasický provoz byl v kulturním domě. Pokud herci chtěli mít představení navíc, tak hráli i v budově tzv. Blaníku a také ve sklepě této budovy – v tzv. Márnici. Kdo se chtěl realizovat, vedení divadla jim to umožnilo.
0:22:30	Narátorka vzpomíná na vedení divadla – zažila Karla Dittlera, Lud'ka Eliáše, Sašu Lichého. Karel Dittler byl profesor, velkorysý člověk, vystudoval UK. Riskoval tím, že vzal celou jednu hereckou absolventskou skupinu z Prahy, šel pak dělat ředitele do ČT – TS Ostrava, ale s podmínkou, že na ředitelské místo po něm do DPB nastoupí Luděk Eliáš. Luděk Eliáš do Ostravy přišel z Tábora. Jako ředitel pak nastoupil také do ČT. Oba dva nasadili vysokou laťku ředitelským funkcím. Saša Lichý nastoupil po Lud'ku Eliášovi a zároveň i psal hry. Psal přímo konkrétním hercům role. Jako šéf byl také velmi dobrý. Po Sašovi Lichém přišel Ota Prajzner. V DPB hraje MV i aktuálně v <i>Maryše</i> – babičku.
0:28:15	Kabaret Štafle – úžasný kabaret, bylo stále vyprodáno. Vše napsal Rost'a [Rostislav] Wolf a zpívala tam jeho žena – byla původem Francouzka. Když hrozil zákaz, tak Karel Dittler vyjednal, ať jim dají festivalovou cenu a pak že inscenaci stáhnou. Tak skončil tedy kabaret Štafle. Ke vzniku Kabaretu - Rostislav Wolf – herec, který se chtěl více realizovat a psát, napsal kabaret. S kolegy často zkoušeli i do tří do rána.
0:30:00	V Praze, na Festivalu malých forem, zaznamenali úspěch, ale obsah textu nebyl žádaný [humor mířený na politiku apod.], tak Karel Dittler vyjednal ocenění a pak kabaret skončil. Celkem se v Praze uskutečnila dvě představení. Petr Mandel složil hudbu. Dále účinkovali, kromě MV, Nina Divíšková, Jiřina Třebická, Václav Martinec, František Husák, Luboš Hruža, Jan Kačer. <i>(Procházení a komentář fotografií, na kterých jsou členové Štaflí.)</i> Jak vznikl název Štafle – protože to byla celá výprava kabaretu, jenom ty byly na jevišti. Proč právě ty si MV neuvědomuje, asi zůstaly po jednom z představení zapomenuté na jevišti. Jednou v prostorách Katolického domu nastupovala mužská část souboru zezadu na jeviště a zapomněli zavřít propadlo. Jeden z nich do něj spadl, nic vážného se nestalo,

	ale vznikla tak jedna ze situací v kabaretu. Jejich inscenace byla součástí repertoáru i programu divadla. Štafle slavily úspěch po celé republice. Po skončení odjel Rostislav Wolf do Francie a jiný podobný tvůrce tu nebyl, tak už se nic dalšího nerealizovalo. Jeho žena Žineta – Francouzka – zpívala v kabaretu šansony. Seznámili se ve Francii, po které cestoval se svým kamarádem Ladislavem Vymětalem. Ona pak přijela za Wolfem do Ostravy. <i>(Následují osobní vzpomínky a zážitky – hlídání dětí kolegy v souboru apod..)</i> V roce 1964 se narodilo v souboru každý měsíc jedno dítě – v lednu přišel na svět Filip Čeporan a v prosinci Norbert Lichý. U divadla ale zůstal jen Norbert Lichý. Aktuálně se na jevišti s narátorkou potkávají jako otec a babička Maryše. Matka Norberta Lichého, Evelyn Lichá, byla členkou baletního souboru divadla (ale byla zde jen krátce během 50. let), patřila tam i Věra Tesařová a třetí <i>[nevybavuje si jméno]</i> vedla později taneční soubor v Domě kultury města Ostravy.
0:41:42	Nejvíce MV vzpomíná na inscenaci <i>Tramvaj do stanice touha</i> [ve které hrála Blanche] a na babičku v <i>Maryše</i>. Přímo Maryšu hrála na škole, později hrála Strouhalku s Ladislavem Mrkvičkou a Slávkou Špánkovou [Hozovou]. Každé herecké období je součástí herectví. <i>Jitřní paní</i> – ovlivňuje herečku do teď. I nyní, v civilním životě, potkává pamětníky, kteří si ji v té roli vybavují. Do role ji tehdy obsadil režisér Palouš.
0:47:41	Denně se hrálo, nebo se zkoušelo. Dopolední představení byla pro školy. <i>(Vzpomínky na zážitky s žáky na straně diváků.)</i> Divadlo mělo družbu s jedním z ostravských dolů – s Dolem Hlubina. Historky ze setkání s horníky a jejich manželkami. Sama také fárala v rámci této družby. <i>(Následují vzpomínky z dolu.)</i> Manžel MV – Jindřich byl inspicient. Seznámili se v Olomouci, kde byl na vojně, při soutěži, kde MV byla v porotě. Ale o soukromí více hovořit nechce. Na další družby si nevzpomíná.
0:55:54	Zájezdy byly do Prahy – do Divadla Jiřího Woltra – protože to bylo divadlo pro děti. Velkými zájezdy byla Itálie a Bukurešť. V Itálii hráli <i>Českou mši vánoční</i> ve Florencii v Teatro La Fenice a v Benátkách. V obou městech uvedli stejnou inscenaci s hudbou Petra Mandela. Hostovali v rámci festivalu. Přes den chodili po památkách a večer hráli. Představení bylo divácky úspěšné. Uvedli také inscenaci <i>Komedie o umučení a zmrtvýchvstání [Komédie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista]</i>. <i>Česká mše vánoční</i> se dočkala ohromného úspěchu a druhá inscenace byla také úspěšná trochu méně. Se stejnými inscenacemi vystupovali také v Rumunském Bukurešti. Představení mělo vždy úspěch. <i>Komedie o umučení</i> – na jedno z představení v DPB přišly i řádové sestry – historka o jejich jednotném potlesku. Inscenace byla nastudována v době uvolnění [prem. 19. 5. 1967], každé představení bylo hojně navštěvované – zájezdy z okolí. MV zde hrála Máří Magdalénu. Aktuálně MV hraje v <i>Maryši</i> třetí sezónu. Klasická hra je divácky stále velmi oblíbená.
1:06:01	MV učila na Lidové škole umění v Ostravě - Porubě a poté na konzervatoři v Ostravě. První její absolventkou byla Zdena Brettschneiderová [známá jako Nika Brettschneider, později spoluzaložila a účinkovala v Theater Brett ve Vídni], dále Táňa Schottnerová (která je v Jihlavě). Vzpomíná na její rodinu. Dále učila Richarda Krajča, Stanislava Mošu – patřil také k jedněm z prvních studentů. Vzpomíná také na jeho rodinu – na jeho maminku, modistku. Úplně všichni žáci nezůstali v oboru, někteří

	jsou mimo. Vzpomíná na některé žáky a jejich role – např. na plachost Zdeny Brettschneiderové. S inscenací [hry Vyrozumění] od Václava Havla hostovalo divadlo také ve Vídni. S některými žáky se potkala také na jevišti v DPB. Vzpomíná i na „své slavné spolužáky“, jak je nazývá. Po jejich odchodu do Činoherního klubu se v sezóně 1963/65 soubor výrazně proměnil. Sama z Ostravy neodešla ze soukromých důvodů. Soubor se stabilizoval, úroveň byla v divadle vždy poměrně dobrá. Působení žádného z ředitelů nepřivodilo v souboru rozkol. V publiku sedával i Jiří Adamíra, který byl v té době ve Státním divadle Ostrava. Herci vzájemně navštěvovali i své kolegy v jiných divadlech a sledovali jejich představení. Raoul Schráníl hrál v 60. letech v DPB Josefa II. – jeho tehdejší manželka byla kdysi v souboru DPB. Kolegy od Bezručů hodnotí MV jako velmi kvalitní – Luboše Hružu, Petra Mandela apod.. Drahomíra Hofmanová se s Pavlem Hradilem setkala již na škole.
1:23:24	Ostrava na herce po příjezdu do Ostravy působila hrozně. Špína – na pokojích v hotelu Palace nechali vyvětrat, vrátili se po zkoušce a všude byl popílek. (<i>Historiky ze života v Ostravě.</i>)
1:25:50	KONEC
Marie Viková - 3. část záznamu	
3. NAHRÁVKA - videozáznam	
0:00:00	Melodram. V olomoucké filharmonii našla MV zalíbení – chtěla již na gymnáziu recitovat a s Moravskou filharmonií si to posléze vyzkoušela poprvé. Až pak se dostala v Ostravě k další možnosti. V Janáčkově filharmonii Ostrava za ředitele [Rostislava] Hališky [stál v čele JFO v letech 1995 – 2004]. Hodnotí toto období jako vzájemné obohacení, dirigentem byl [Petr] Vronský.
0:02:21	Jak první setkání v Olomouci s melodramem proběhlo? Studenti z gymnázia chodili v rámci předplatného na koncerty filharmonie. (<i>Následují osobní vzpomínky na kulturní osobnosti a život v Olomouci.</i>) V olomoucké části Staré Hodolany – byla nová scéna divadla [Hudební divadlo v Hodolanech]. Vždy v neděli z kostela šli na představení do divadla. Melodram byl ale následně uváděn během pozdějších let (kdy MV chodila na gymnázium) v Redutě.
0:04:40	Studenti v rámci předplatného viděli hudební programy a to MV inspirovalo. Navštěvovala Pedagogické gymnázium pro vzdělávání učitelů národních škol a jejich ředitel přál každé činnosti, kterou studenti chtěli vyvíjet – sporty, výtvarná činnost, sbor pod vedením pana Vacy (sólita Moravských učitelů) apod. MV přišla za vedením školy s návrhem na nastudování melodramu. Profesor Daniel (bratr filmaře Františka Daniela) učil na gymnáziu hudební výchovu a zkusili tedy společný program v rámci školní besídky.
0:07:50	Za ředitele Hališky několikrát připravili pořad ve spolupráci s Janáčkovou filharmonií Ostrava. S klavíristkou si nakorepetovala texty a pak už proběhla zkouška orchestru v čele s dirigentem Vronským. Koncert byl večerní s plným tělesem (v Domě kultury města Ostravy, ve Společenském sále). Měli i vánoční program – Štědrý večer.
0:10:00	Ve spolupráci s [Rudolfem] Bernatíkem se uskutečnilo i několik komorních koncertů [jedná se o ostravského sólistu a klavíristu a zakladatele Fakulty umění Ostravské univerzity, žáka Františka Raucha].

	Nešlo o kontinuální program, ale o nárazové setkání na základě oslovení. Ve spolupráci s JFO se uskutečnily dva koncerty. Komorní program probíhal častěji. Za pedagogického působení narátky na ostravské konzervatoři byl také vytvořen výukový program - melodram, ale nebyl o něj příliš velký zájem. Je potřeba trpělivý klavírista a kvalitní slovo – vše se musí sejít, protože podstatná je hudba, která slovo vede.
0:12:40	KONEC